

KES

MINEVIKKU

EI MÄLETA...

130 aastat tagasi 28. veebruaril sündis Tartumaal Alatskivi kandis poisslaps Jakob. 80 aastat tagasi pidas sama Jakob Väike-Maarjas raamatupoodi.

Kui väljume Väike-Maarja bussipeatuses bussist ja vaatame tee poole, jääb meist paremale tee äärde vana haraline puu, sellest vasakule kujutleme väike-se mansardkatusega maja. Antud juhul oleme maja taga Liigume edasi tee äärde ja astume veidi vasakule: nüüd seisamegi Jakob Liivi raamatukaupluse müügiruumis. Vanahärra on hetkeks kuhugi kadunud, nii et võime pisut ringi vaadata: letibarjäär, puuääristega klaasvitriinid, nende taga riiulid, teises seinas klaasustega kapid raamatute jaoks, kust paistavad mõned kallid nahkköitedki. Alumistel riiulitel on lahtipakitud vihikud, kaustikud, noodipaber, üleval karbid tagavarakaubaga. Riiulite vahekohtadel on alustele kinnitatud sullepeade ja pliatsite müüginäidised. Riiulite ees mõned portreed, teisel seinapildid piibliteemadel. Kõige kaunim, inglipea tiibadega, on riputatud otse lae alla. Barjäärile on kinnitatud hiljuti muretsetud vändaga pliatsiteritaja ja võlli ümber pööratavate lehtedega postkaardialus. Laes ripub plekk-kupliga petrooleumilamp. Millest võiks olla küll tehtud need armsad koduloomade kujukesed seal kõrgel kapi otsas?

Samas astubki poeruumi habeme ja prillidega esinduslik härra. Temaga koos poevad elutoast välja kolm naeruhimulist tüdrukut, küllap kuulaskid nad seal Jakob Liivi värskaid luuletusi. Sulle meenub, et poeperemehe tütre Meeri kaaslaseks on külatüdrukud Ida Eiskop ja Helene Kalda. Pärast tütarlastekooli lõpetamist Väike-Maarjas hakkasid need kolm tüdrukut Jakob Liivi õhutusel käima eraõpetaja juures end Narva gümnaasiumi programmi järgi täiendamas, et seal lõpueksamid anda. Programmis puudub aga eesti keel, sest Narva gümnaasium on venekeelne; Rakveres on tütarlastele jälle ainult saksa gümnaasium. Nii ei jäägi üle muud, kui Jakob Liiv peab ise tütarlastele eesti keelt ja kirjandust õpetama. Seda saab teha õhtuti, sest külatüdrukudki on korteris Liivide juures. Tammisaare ja Vilde teosed jõuavad värskelt neidude lugemislauale.

Oma saateluuletuses teeles Narva ütleb Jakob Liiv tüdrukutele sõnad, mis tänapäeval sobivad kogu eesti rahvale:

Kui astud elus esimese sammu, kus ise vastama pead enda eest, siis usu oma jõudu, usu rammu ja ära otsi mujalt abimeest.

Kõike eespool öeldut ja veel muudki Jakob Liivi elust tahavad Väike-Maarja kirjandushuvilised meenutada tema 130. sünniaastapäeva kirjandusõhtul. Selles aitab neid ka Väike-Maarja muuseumis väljapandud vastavasisuline näitus.

Porkunis 20. II 89

Ene RUUBEL,
muuseumitöötaja

Honorar Virumaa fondi